

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра «Психології» (№ 704)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(підпис)

М. Є. Жидко
(ініціали та прізвище)

« 31 » серпня 2023 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи психологічного консультування і корекції

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 05 Соціальні і поведінкові науки

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 053 Психологія

(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: Психологія

(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна, дистанційна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2023 року

Харків – 2023 р.

Розробник: Харченко А.О., ст. викладач каф. 704, к. психол. н.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри психології
(№ 704)

Протокол № 1 від « 31 » серпня 2023 р.

Завідувач кафедри канд. психол. наук, доц.
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Ю. І. Гулий
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

студентка групи 760пм (каф. 704)

(підпис)

В.А. Переверзєва
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Харченко А.О., старший викладач каф. 707, к. психол. н. Викладає в університеті наступні дисципліни:

- Психологічне консультування і корекція;
- Клієнт-центрований підхід в психології
- Практикум з психологічного консультування: аналіз випадків роботи з клієнтами
- Психотерапевтичний практикум: аналіз випадків роботи з клієнтами

Напрями наукових досліджень: психологічне консультування психокорекція та психотерапія; психотерапевтична робота з емоційним травматичним досвідом.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр в якому викладається дисципліна – 7;

Обсяг дисципліни:

Загальна кількість кредитів ЄКТС – 3,5, загальна кількість годин – 105, лекції - 32 години, практичні заняття - 16 годин (всього аудиторних занять - 48 годин), самостійна робота - 57 годин.

Форми здобуття освіти

Денна, дистанційна, дуальна.

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – знання основ загальної психології та соціальної психології.

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – знання основ психології сім'ї та психології особистості, основи сексології і сексопатології, психологія статі і гендерних відносин.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення: сформувані знання щодо методів індивідуального, групового та сімейного психологічного консультування та корекції.

Завдання:

1. Сформувані психотерапевтичну культуру та практичні навички в галузі психологічних моделей психотерапевтичної допомоги;

2. Ознайомити здобувачів освіти з теоріями та методами групової та сімейної психотерапії в лекційному матеріалі;

3. Навчити проводити діагностику емоційних, сімейних проблем, ознайомити здобувачів освіти із груповою формою роботи за методами психотерапії та психокорекції

Результати навчання. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні знати:

1. Методи психологічного консультування та корекції;
2. Базові техніки психологічного консультування та корекції;
3. Основні положення психотерапії емоційних розладів, методи групової психотерапії повинні вміти:
 1. Застосовувати на практиці методи психологічного консультування та корекції;
 2. Працювати з основними сімейними проблемами;
 3. Застосовувати основні методи сімейного консультування на практиці.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Характеристика методів психологічного консультування та корекції.

Тема 1. Психологічне консультування як метод самопізнання, лікування та особистісного розвитку.

Цілі та завдання психологічного консультування та психотерапії. Моделі психологічного здоров'я, консультативної допомоги та психотерапії. Принципи психологічного консультування та психотерапії. Результативність консультативної та психотерапевтичної роботи. Стадії психотерапії. Класифікація методів психотерапії та психокорекції.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Тема 2. Базові техніки психологічного консультування та корекції.

Простір психотерапевтичного контакту. Техніки налагодження контакту. Техніки прояснення інформації. Рефлексивне слухання. Техніки відображення почуттів. Фокусування. Емпатійна відповідь. Активізація несвідомих процесів. Робота з образами та символами. Зворотний зв'язок. Інтерпретація та її види. Конфронтація та способи її застосування. Робота з опором та переносом. Техніки трансформації. Усвідомлення та інсайт. Техніки роботи із сновидіннями. Мова тілесного симптому. Актуалізація внутрішніх ресурсів клієнта. Застосування гіпнозу у психотерапії.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Тема 3. Психотерапія емоційних розладів, кризових станів та гострого горя.

Класифікація емоційних розладів. Симптоми та причини депресивних станів. Класифікація тривоги та напруги. Патологічні форми страхів. Методи подолання депресії, страху, напруги та тривоги. Поняття психічної травми та методи її подолання. Поняття психологічних конфліктів, кризових станів та методи їх подолання. Симптоми гострого горя. Нормальні та патологічні

реакції горя. Відстроковані реакції горя. Критичні періоди переживання гострого горя. Продуктивні переживання втрат та смерті близьких людей. Психологічна допомога при втратах та переживанні горя.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Змістовний модуль 2. Методи групової психотерапії та психологічного консультування.

Тема 4. Теоретичні основи групової психотерапії та психологічного консультування.

Поняття групової психотерапії. Історія розвитку групової психотерапії. Сучасні теорії групової психотерапії. Ефект групової взаємодії. Теоретичні моделі групового консультування та психотерапії. Вимоги до комплектації групи. Організація групового консультування та психотерапії. Класифікація груп. Етичні принципи роботи з групою. Терапевтичні фактори групової роботи.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Тема 5. Основи групової динаміки.

Поняття групової динаміки та її закони. Основні елементи групової динаміки. Цілі групи. Групові норми. Структура групи та лідерство. Поведінка людей в групі та ролі. Згуртованість групи. Етапи розвитку групи.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Тема 6. Методи групової психотерапії: історія і розвиток, основні поняття та процедури.

Груповий психоаналіз. Гештальт-групи. Психодрама. Клієнтцентрований підхід у груповій психотерапії. Трансактний аналіз. Рольові ігри. Групи зустрічі. Тренінгові групи. Групи розвитку сензитивності. Групи самопідтримки.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Змістовний модуль 3. Методи сімейного психологічного консультування і корекції.

Тема 7. Психологія сімейних проблем.

Поняття, структура, функції та етапи розвитку сім'ї. Діагностика сімейних проблем. Поняття та типи сімейних криз. Теорії вибору шлюбного партнера. Типологія сімей. Порушення життєвих циклів сім'ї. Сімейні міфи, сценарії, ігри та їх роль. Ознаки проблемних сімей.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Тема 8. Принципи сімейного психологічного консультування.

Поняття сімейної психотерапії. Історія розвитку сімейної психотерапії. Класифікація основних методів сімейної психотерапії. Основні техніки сімейної психотерапії. Етапи сімейної психотерапії. Принципи сімейної психотерапії. Методи діагностики сімейних проблем. Сімейна генограма.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Тема 9. Основні методи сімейного психологічного консультування.

Стратегічна модель сімейної психотерапії. Системна сімейна психотерапія. Структурна модель сімейної психотерапії. Комунікаційна модель сімейної психотерапії В. Сатір. Символічний підхід в сімейній психотерапії. Парадоксальні методи. Трансгенераційна сімейна психотерапія. Сімейні розстановки Б. Хеллінгера.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
		Денна форма навчання
1	Тема 1. Психологічне консультування як метод самопізнання, лікування та особистісного розвитку.	2
2	Тема 2. Базові техніки психологічного консультування та корекції.	2
3	Тема 3. Психотерапія емоційних розладів, кризових станів та гострого горя.	2
4	Тема 4. Теоретичні основи групової психотерапії та психологічного консультування.	2
5	Тема 5. Основи групової динаміки.	2
6	Тема 6. Методи групової психотерапії: історія і розвиток, основні поняття та процедури.	2
7	Тема 7. Психологія сімейних проблем.	2
8	Тема 8. Принципи сімейного психологічного консультування.	1
9	Тема 9. Основні методи сімейного психологічного консультування.	1
	Разом	16

5. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (письмова відповідь на 5 питань за розділами курсу), написання реферату та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виступ із доповіддю або активна участь у обговоренні питань з тематики семінарського заняття	1...3	3	3...9
Реферат	1...15	1	1...15
Модульний контроль	20...25	1	20...25
Змістовний модуль 2			
Виступ із доповіддю або активна участь у обговоренні питань з тематики семінарського заняття	1...2	3	3...6
Модульний контроль	20...25	1	20...25
Змістовний модуль 3			
Виступ із доповіддю або активна участь у обговоренні питань з тематики семінарського заняття	1...3	2	2...6
Модульний контроль	0...14	1	0...14
Усього за семестр			60...100

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит	Іспит
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Критерії оцінювання роботи здобувача освіти протягом семестру.

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Захистити всі індивідуальні завдання та написати модульні контрольні роботи.

Добре (75-89). Твердо знати мінімум знань, захистити всі індивідуальні завдання, написати модульні контрольні роботи та поза аудиторну самостійну роботу, активно працювати на семінарських заняттях.

Відмінно (90-100). Повно знати основний та додатковий матеріал. Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Орієнтуватися у підручниках та посібниках. Досконально знати всі теми та уміти застосовувати їх.

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10. Рекомендована література

Основна література

1. Каліна Н. Ф. Психотерапія : підручник / Н. Ф. Каліна. — К. : Академвидав, 2010. — 288 с.
2. Кокун О.М. К 59 Психофізіологія. Навчальний посібник. - К: Центр навчальної літератури, 2006. - 184 с.
3. Сугестивні технології маніпулятивного впливу : навч. посіб. / [В.М.Петрик,
4. НМК дисципліни «Основи психотерапії». /Кочарян О.С., Терещенко Н.М., Жидко М.Є. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. – 32с.
5. Медицина за Девідсоном: принципи і практика. У 3-х томах. Том 3 / Під редакцією
6. Мушкевич М. І. Основи психотерапії : навч. посіб / М. І. Мушкевич, С. Є. Чагарна ; за ред. М. І. Мушкевич. – Вид. 3-тє. – Луцьк : Вежа-Друк, 2017. – 420 с.
7. Методичні рекомендації до дисципліни «Основи психотерапії» для студентів освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 «Психологія» / Уклад. О. Г. Романовський, І. Є. Штученко – Харків: НТУ «ХП», 2019. – с. 28
8. Гінгер С. Психотерапія: 100 хибних уявлень або як зробити свій вибір / Пер. О.Лутчин. – Львів: Каменярь, 2007. – 150 с.
9. Карпенко Є.В. Методи сучасної психотерапії / Є.В. Карпенко: навчальний посібник. – Львів – 2015 р.

10. Пріц А., Викукаль Е. Груповий психоаналіз: Теорія. Техніка. Застосування / Перекл. Г.Катовські; наук.редакт.: С.Грабовська та Г.Католик. – Львів: Астролябія, 2006. – 312 с.

11. Основи психотерапії / Навчальний посібник/ за редакцією К.В. Седих і О.О. Фільца –Київ: Академія. – 2017 рік

Допоміжна література

1.Клінічна (медична) психологія: підручник / О.Ю. Табачніков,Ц.Б. Абдрыхімова, О.О. Копчак. — «Книга-плюс», 2020. — 264 с.

2. Lazurenko O.O., Tabachnikov O.Yu. General and Medical Psychology. Textbook. Second supplemented edition. – Kyiv:Book-plus, 2020, 232p.

3. Медична психологія : Підручник / Осокіна О.І., Путятін Г.Г., Івнєв Б.Б. та ін. ; під заг. ред. проф. О.І. Осокіної. – Краматорськ – Київ: Слов'янськ, ПП «Хортица», 2021 – 204 с.

4. Корчак О.О., Vachinskaya N.Yu. Clinical Neurology: Course of Lectures — «Книга-плюс», 2021. — 192 p.

5. Сновидіння. Про що говорить мозок. Розгадайте таємну мову ночі. / Дорис Е. Коэн /Видавництво «книголав Серія книг Полиця нон-фікшн», 2018.

6. Брехуни на кушетці. Психотерапевтичні оповіді. / Ирвин Ялом / Видавництво «Книжковий Клуб "Клуб Сімейного Дозвілля», 2018, 512 стор.

7. The XX Brain: The Groundbreaking Science Empowering Women to Prevent Dementia. /Лайза Москони / Видавництво «Atlantic Books», 2020, 368 стор.

8. Understanding and Treating Anxiety in Autism. / Видавництво «Jessica Kingsley Publishers», 2020, 272 стор.

9. Meditations on Death. / Дэвид Джарретт / Видавництво «Transworld Digital», 2020, 288 с.

10.Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція : навч. посібн., модульно-рейтинговий курс / Цимбалюк І. М. – [2-е вид., випр. і доп.]. – К. : Професіонал, 2007. –544 с.